

FILMFAKTA

Ämne	Biologi
Ålder	Från 8 år (L, M, H)
Speltid	15 minuter
Språk	Svenskt tal med svensk text
Produktion	Kunskapsmedia
Filmnr	1811KM

På handledningens sista sida finns en länk till ett **quiz**, där du kan testa elevernas kunskaper efter filmen.

OM FILMEN

I den här filmen kommer vi att lära oss om ormars utseende och egenskaper. Till exempel får vi reda på mer om deras rörliga skelett och att ormar sväljer sina byten hela – utan att tugga. Vi får lära oss att ormar ömsar skinn och att de inte har några ögonlock! Men vi kommer särskilt att få veta mer om de tre olika slags ormarna som lever här i Sverige: snoken, hasselsnoken och huggormen.

Hur kan ormar känna lukter med sin tunga? Vad innebär det att ormar är växelvarma? Vilka kännetecken har de olika svenska ormarna? Det ska vi undersöka i den här filmen.

En film som introducerar ormar för främst mellansta- die- och högstadielärover när de läser ämnet biologi.

KAPITEL I FILMEN

- Inledning (00:00–01:01)
- Ormar – en introduktion (01:02–06:00)
- Snok (06:01–08:26)
- Hasselsnok (08:27–09:49)
- Huggorm (08:50–12:41)
- Ormen som inte är en orm (12:42–13:29)
- Sammanfattning (13:30–SLUT)

LÄROPLANSMÅL

Biologi (åk 1–3)

Året runt i naturen

- Djur och växter i närmiljön och hur de kan sorteras, grupperas och artbestämmas samt namn på några vanligt förekommande arter.

Biologi (åk 4–6)

Natur och samhälle

- Djurs, växters och andra organismers liv.
- Ekosystem i närmiljön, samband mellan olika organismer och namn på vanligt förekommande arter. Samband mellan organismer och den icke levande miljön.

Biologins metoder och arbetssätt

- Hur djur, växter och andra organismer kan identifieras, sorteras och grupperas.

Biologi (åk 7–9)

Biologins metoder och arbetssätt

- Hur organismer identifieras, sorteras och grupperas utifrån släktskap och utveckling.

SVENSKA ORMAR

INNAN FILMEN

Vad vet eleverna redan?

Be eleverna skriva ned eller fundera enskilt kring vad de vet om svenska ormar. Låt dem sedan diskutera och jämföra sina svar i grupper om 2–3. Be grupperna att berätta sina svar inför klassen, medan du sammanfattar på tavlan.

Utgå gärna från de här frågorna:

- Vilka ormar lever i Sverige?
- Hur ser de svenska ormarna ut?
- Vad äter svenska ormar?

Ordlista

Diskutera och förklara begreppen i ordlistan med eleverna före filmen.

Kräldjur
 Evolution
 Slingra
 Växelvarm
 Dvala
 Hörselben
 Värmestrålning
 Magsyra
 Ömsa skinn
 Pupill
 Parning
 Giftkörtel
 Fridlyst

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

UNDER/EFTER FILMEN

Diskussionsfrågor till filmen

Läs först själv igenom frågorna och planera för hur du ska hantera elevernas svar och diskussioner.

Låt gärna eleverna svara på frågorna under filmens gång, enskilt eller i grupper om 2–4. Frågorna är indelade efter filmens kapitel för att du ska kunna pausa om någon behöver mer tid. Låt eleverna skriva klart sina svar efter filmen, innan du går igenom dem gemensamt och sammanfattar på tavlan.

Inledning (00:00–01:01)

- Vilka tre ormar lever i Sverige?

Ormar – en introduktion (01:02–06:00)

- Vissa ormar har spår av ben kvar. Hur ser de spåren ut?
- Hur kan ormen vrida och böja sig åt så många olika håll?
- Ge exempel på var i världen det inte finns några ormar.
- Vad innebär det att ormen är växelvarm?
- Vad är dvala för något?
- Varför kan ormar inte överleva på platser där det alltid är kallt?
- Hur hör ormen?
- Hur känner ormen lukt?
- Hur kan vissa ormar känna värmestrålning från sina byten?
- Hur kan ormen gapa så stort?
- Hur äter ormen sin mat?
- Vad innebär det att ormen ömsar skinn?

Snok (06:01–08:26)

- Beskriv hur snoken ser ut.
- Var finns snokar i Sverige?
- Varför kallas snoken ibland för "vattensnok"?
- Ge exempel på vad snoken äter.
- Vad gör snoken om den vill skydda sig från faror?
- Hur ser snokens ägg ut?

Hasselsnok (08:27–09:49)

- Varför kallas hasselsnoken ibland för "slät snok"?
- Beskriv hur hasselsnoken ser ut.
- Ge exempel på vad hasselsnoken äter.

SVENSKA ORMAR

Huggorm (08:50–12:41)

- Beskriv hur huggormen ser ut.
- Hur fungerar huggormens gifttänder?
- Ge exempel på vad huggormen äter.
- I vilka situationer kan huggormen bita en människa?
- Vad ska man göra om man blir biten av en huggorm?
- Varför sprutar inte huggormen alltid ut gift ur sina tänder när den biter?
- Vad får du göra om du hittar en huggorm på din tomt?

Ormen som inte är en orm (12:42–13:29)

- Varför räknas inte kopparödlan som en orm?

Sammanfattning (13:30–SLUT)

- Har du lärt dig något nytt av att titta på filmen?
- Finns det något som du skulle vilja lära dig mer om, kring ormar?

EFTER FILMEN

Vad visste eleverna innan?

Visa sammanfattningen från "Vad vet eleverna redan?". Låt eleverna jämföra vad de visste innan med vad de vet nu. Undersök om det är något de fortfarande är osäkra på och behöver undersöka vidare.

Ordlistan

Gå på nytt igenom ordlistan. Be eleverna ge exempel från filmen som kan fördjupa förståelsen av begreppen. Fråga om de behöver lägga till ord eller begrepp i listan, eller ändra på några förklaringar.

En svensk orm i en näringskedja

Dela in eleverna två och två eller flera i varje grupp. Grupperna väljer en varsin svensk orm att rita in i en näringskedja. Vilka djur hotas ormen av i näringskedjan? Vilka djur riskerar att bli mat åt ormen?

Hjälp eleverna att hitta fakta på internet, i böcker och i tidskrifter. Varje grupp ritas sedan upp sin näringskedja på ett A3-papper och visar upp för resten av klassen. Efter alla presentationer, diskutera tillsammans i klassen.

Följdfrågor

Dela in eleverna två och två eller flera i varje grupp. Grupperna väljer en varsin svensk orm. Låt eleverna fundera på om det väcktes några följdfrågor efter att ha sett filmen. De kan komma på en egen följdfråga eller välja någon av nedanstående frågor.

- Hur ser ormens livscykel ut?
- Hur länge räknas ormen som en unge?
- När på året parar den sig?
- Hur länge är ormen dräktig och hur många ungar får den?
- I hur många år lever ormen vanligtvis?

Hjälp eleverna att hitta fakta på internet, i böcker och i tidskrifter. Diskutera sedan gemensamt i klassen det eleverna har kommit fram till.

Ta reda på mer om en orm

Dela in eleverna två och två eller flera i varje grupp och låt dem skriva en artikel om en orm.

Varje grupp väljer en orm från listan nedan, eller tar reda på mer om en speciell orm som de själva är intresserade av.

- Snok
- Hasselsnok
- Huggorm
- Taipan
- Skallerorm
- Svart mamba
- Kungsboa
- Anakonda

Arbetet bör svara på några av dessa frågor:

- Vilka kännetecken har ormen?
- Var lever ormen någonstans?
- Vad äter ormen?
- Vilka fiender har ormen?

Hjälp eleverna att hitta mer information med hjälp av internet, böcker och tidskrifter. Uppmuntra gärna eleverna att vara kreativa och att använda till exempel faktarutor och bilder i sin artikel. Artiklarna kan sedan samlas till ett faktahäfte för klassen.

SVENSKA ORMAR

QUIZ

A.

VILKA ÄR DE TRE SVENSKA ORMARNA?

1. Boaorm, kungskobra och hasselsnok
2. Kopparorm, huggorm och taipan
3. Snok, hasselsnok och huggorm
4. Skallerorm, anakonda och snok

B.

VARFÖR LÅTSAS IBLAND SNOKEN ATT DEN DÖR?

1. Den tycker om uppmärksamhet
2. Den leker
3. Den känner sig hotad
4. Den tränar på att dö snyggt

C.

VAD FÅR MAN GÖRA OM MAN HITTAR EN HUGGORM PÅ SIN TOMT?

1. Flytta den några kilometer bort
2. Slå ihjäl den
3. Reta och skrämma den
4. Ta in den och gosa med den

D.

HUR KÄNNER DU OFTAST IGEN EN VANLIG SNOK?

1. Den har ett mörkt sicksack-mönster på ryggen
2. Den är helt röd
3. Den har ett ljust prickigt mönster på ryggen
4. Den har två halvmåneformade fläckar bakom ögonen

E.

HUR MÅNGA RYGGKOTOR KAN EN ORM HA?

1. Mellan 20–40 kotor
2. Mellan 60–100 kotor
3. Mellan 100–200 kotor
4. Mellan 200–400 kotor

F.

VAD HAR ORMAR ISTÄLLET FÖR ÖRONÖPPNINGAR?

1. En genomskinlig hinna över ögonen
2. Ett litet hörselben vid käkbenet
3. Ett rörligt skelett
4. Analkörtlar

G.

VAD SKA DU GÖRA OM DU BLIR BITEN AV EN HUGGORM?

1. Lägga dig och vila
2. Springa runt och skaka på dig
3. Ta dig till sjukhuset
4. Säga en trollformel

H.

VAD ÄR DVALA FÖR NÅGOT?

1. En slags djup sömn
2. En mycket giftig orm
3. En ödla som ser ut som en orm
4. En rest från när ormen hade ben

QUIZ - FACIT!

A.

VILKA ÄR DE TRE SVENSKA ORMARNA?

1. Boaorm, kungskobra och hasselsnok
2. Kopparorm, huggorm och taipan
3. Snok, hasselsnok och huggorm - **RÄTT SVAR**
4. Skallerorm, anakonda och snok

B.

VARFÖR LÅTSAS IBLAND SNOKEN ATT DEN DÖR?

1. Den tycker om uppmärksamhet
2. Den leker
3. Den känner sig hotad - **RÄTT SVAR**
4. Den tränar på att dö snyggt

C.

VAD FÅR MAN GÖRA OM MAN HITTAR EN HUGGORM PÅ SIN TOMT?

1. Flytta den några kilometer bort - **RÄTT SVAR**
2. Slå ihjäl den
3. Reta och skrämma den
4. Ta in den och gosa med den

D.

HUR KÄNNER DU OFTAST IGEN EN VANLIG SNOK?

1. Den har ett mörkt sicksack-mönster på ryggen
2. Den är helt röd
3. Den har ett ljus prickigt mönster på ryggen
4. Den har två halvmåneformade fläckar bakom ögonen - **RÄTT SVAR**

E.

HUR MÅNGA RYGGKOTOR KAN EN ORM HA?

1. Mellan 20–40 kotor
2. Mellan 60–100 kotor
3. Mellan 100–200 kotor
4. Mellan 200–400 kotor - **RÄTT SVAR**

F.

VAD HAR ORMAR ISTÄLLET FÖR ÖRONÖPPNINGAR?

1. En genomskinlig hinna över ögonen
2. Ett litet hörselben vid käkbenet - **RÄTT SVAR**
3. Ett rörligt skelett
4. Analkörtlar

G.

VAD SKA DU GÖRA OM DU BLIR BITEN AV EN HUGGORM?

1. Lägga dig och vila
2. Springa runt och skaka på dig
3. Ta dig till sjukhuset - **RÄTT SVAR**
4. Säga en trollformel

H.

VAD ÄR DVALA FÖR NÅGOT?

1. En slags djup sömn - **RÄTT SVAR**
2. En mycket giftig orm
3. En ödla som ser ut som en orm
4. En rest från när ormen hade ben

KUNSKAPSQUIZ ONLINE

Vi har i november år 2020 skapat en delad Kahoot! som du gärna får använda så länge länken fungerar: <https://create.kahoot.it/share/svenska-ormar-1811km/ebd0e2e3-4c6e-47b2-9890-572dae066ca3>
För att använda quiz:et, klicka på knappen "Play as guest" om du inte har någon inloggning.

